



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **A. K.**, proti žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, se sídlem Orlická 4/2020, Praha, proti ukončení zdravotního pojištění žalobkyně v České republice, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 1. 2025, č. j. 25 Ad 2/2025-15,

t a k t o :

Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále také jen „krajský soud“) brojila žalobkyně společně s dalším žalobcem, jejím synem M. K., mimo jiné proti ukončení zdravotního pojištění žalobce M. K. v České republice žalovanou. Tento postup žalované představoval podle žalobkyně zásah do práv tohoto žalobce.

[2] Krajský soud nejprve III. výrokem usnesení ze dne 27. 11. 2024, č. j. 18 Ad 21/2024-16, vyloučil věc týkající se žaloby žalobkyně proti ukončení zdravotního pojištění žalobce M. K. k samostatnému projednání pod sp. zn. 25 Ad 2/2025. Následně v záhlaví uvedeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) postoupil tuto věc Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému podle § 7 odst. 6 s. ř. s. Poukázal na to, že místní příslušnost soudů ve správním soudnictví se podle § 7 odst. 2 s. ř. s. řídí sídlem správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práva toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Tímto sídlem je v dané věci Praha.

II.

[3] Proti napadenému usnesení se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brání kasační stížností, navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatelka namítá, že místně příslušným je Krajský soud v Ostravě. Poukazuje na to, že ke zrušení zdravotního pojištění došlo prostřednictvím pracoviště Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „VZP“) sídlícího na Masarykově náměstí 24/13 v Ostravě. Z toho dovozuje, že právě Krajský soud v Ostravě je soudem příslušným k projednání žaloby a k vydání rozhodnutí. Stěžovatelka také uvádí, že u Městského soudu v Praze nemá právní zastoupení, ani osvobození od soudních poplatků, a proto bude docházet k dalším průtahům v řízení. Dosavadní právní zástupkyně (v řízení o žalobě stěžovatelku nezastupuje – poznámka soudu) vede věc od počátku a je v ní plně orientovaná, proto si stěžovatelka není jistá, zda ji nový zástupce bude moci obhajovat. Stěžovatelce také není zřejmé, kterému soudu v Praze má být věc postoupena.

III.

[5] Žalovaná ve svém vyjádření navrhuje kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Nesouhlasí s argumentací stěžovatelky a ztotožňuje se závěry krajského soudu o místní příslušnosti Městského soudu v Praze. Za irelevantní považuje stěžovatelčino tvrzení, že ke zrušení zdravotního pojištění došlo prostřednictvím klientského pracoviště v Ostravě. Pracoviště žalované nemá postavení samostatného správního orgánu, který rozhoduje o právech a povinnostech fyzických osob v oblasti veřejné správy. Klientské pracoviště je pouze organizační složkou žalované. Nadto mezinárodněprávní agenda, kam spadá i případ stěžovatelky, je v gesci odborného útvaru Ústředí VZP, jehož sídlem je Praha. Nakonec žalovaná poukazuje na to, že k ukončení zdravotního pojištění dochází za podmínek stanovených v příslušných právních předpisech, nikoliv na základě rozhodnutí.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předepisuje, že nepřehlédl stěžovatelčinu žádost ze dne 9. 4. 2025 o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V dané věci je však kasační stížností napadeno rozhodnutí procesní povahy (o postoupení věci soudu místně příslušnému). Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud nevyžadoval od stěžovatelky zaplacení soudních poplatků za řízení o kasační stížnosti, ani její zastoupení advokátem (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19). Ostatně v nynějším řízení se nejedná o nikterak složité právní otázky, pro které by mohla být chybějící právní erudice diskvalifikací stěžovatelky v přístupu k soudu.

[9] Důvod kasační stížnosti, jenž lze z obsahu kasační stížnosti rozpoznat, byt' jej stěžovatelka výslovně neuvádí, se opírá o § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatelka má za to, že krajský soud nesprávně posoudil, který soud je místně příslušný k projednání její věci,

pokračování

jelikož o ukončení zdravotního pojištění jejího syna M. K. v České republice rozhodovalo pracoviště žalované sídlem v Ostravě, nikoliv v Praze.

[10] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s., *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.*

[11] Podle § 7 odst. 6 věty první s. ř. s., *není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému.*

[12] Z § 1 odst. 1 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky (dále jen „zákon o VZP“) vyplývá, že se zřizuje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky se sídlem v Praze.

[13] Podle § 12 odst. 1 zákona o VZP, *organizační strukturu Pojišťovny tvoří Ústředí, regionální pobočky (zpravidla jedna regionální pobočka pro vyšší územní samosprávný celek) a další klientská pracoviště. Regionální pobočky a klientská pracoviště jsou organizačními složkami Pojišťovny, které jednají a vykonávají činnost jménem Pojišťovny.*

[14] Jak již uvedeno, stěžovatelka tvrdí, že zásahu do práv se dopustila žalovaná prostřednictvím svého pracoviště sídlícího v Ostravě. Z citované právní úpravy však vyplývá, že rozhodné pro určení místní příslušnosti soudu je sídlo správního orgánu, který měl zasáhnout do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany (§ 7 odst. 2 s. ř. s.). Stěžejní je tak odpověď na otázku, zda tímto správním orgánem byla stěžovatelkou tvrzená organizační složka žalované sídlící právě v Ostravě.

[15] Nejvyšší správní soud již dříve ve své judikatuře shodnou otázku posuzoval, jak ostatně případně uvádí ve své vyjádření ke kasační stížnosti též žalovaná, v rozsudku ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 Ans 8/2008-84. V něm vyslovil, že „[o]rganizační složky Všeobecné zdravotní pojišťovny vyjmenované v § 12 odst. 1 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, nejsou správními orgány ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s. Soudem místně příslušným k projednání žaloby je tak soud určený podle sídla pojišťovny uvedeného v § 1 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky.“ (důraz přidán soudem). Lze doplnit, že na uvedeném nic nezměnilo ani usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014-58, č. 3257/2015 Sb. NSS.

[16] Pracoviště žalované nacházející se v Ostravě, od jehož sídla stěžovatelka odvozuje místní příslušnost soudu příslušného k projednání a rozhodnutí této věci, je tedy pouze organizační složkou žalované v souladu s § 12 odst. 1 zákona o VZP a není správním orgánem ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s. Podle sídla této organizační složky tedy nelze místní příslušnost konkrétního správního soudu určit. Sídlo žalované podle výše citovaného § 1 odst. 1 zákona o VZP se nachází v Praze, tedy v obvodu Městského soudu v Praze. Krajský soud nepochybil, pokud dospěl k závěru, že ve stěžovatelčině věci je soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci právě Městský soud v Praze a tomuto soudu také napadeným usnesením věc postoupil. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzované věci se nijak netýká řízení vedené u rozšířeného senátu ve věci sp. zn. 8 Ads

164/2022, neboť tam se řeší pouze otázka, zda za správní orgán lze považovat Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny.

[17] Poukazuje-li stěžovatelka v kasační stížnosti také na to, že při projednání věci u Městského soudu v Praze nebude mít zástupce, ani nebude disponovat osvobozením od soudních poplatků, zbývá dodat, že uvedené skutečnosti nemají na posouzení otázky, který soud je v dané věci místně příslušný, žádný vliv. Přitom předmětem nynějšího řízení o kasační stížnosti je pouze a jen otázka toho, zda krajský soud správně určil, který správní soud je soudem místně příslušným.

[18] Nejvyšší správní soud shrnuje, že krajský soud dospěl ke správnému závěru o tom, že v souzené věci je na místě věc postoupit podle § 7 odst. 2 s. ř. s. Městskému soudu v Praze, v jehož obvodu se nachází sídlo žalované, která se podle žalobních tvrzení měla dopustit tvrzeného zásahu do práv stěžovatelky. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tudíž nebyl naplněn.

V.

[19] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného nepovažuje kasační stížnost za důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[20] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne věcně a místně příslušný Městský soud v Praze v rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy zásadně podle procesního úspěchu účastníků řízení o žalobě). Řízení o kasační stížnosti proti usnesení řešícímu otázku místní příslušnosti totiž je „vnořeno“ do řízení o žalobě (viz odst. [50] rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2025

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu